

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות,
הכשרה והשתלמויות

מה שרואים מפה לא רואים משם

מבוא

אנשים רואים את העולם בצורה שונה. גורמים רבים משפיעים על החוויה השונה של המציאות אצל כל אחד: אישיות, תרבות, חינוך, המעגל המשפחתי, החברה סביבנו ועוד.

בכל חברה קיימת מציאות שאפשר לקרוא לה "אטימות". כלומר, חוסר יכולת לראות דברים מנקודת ראות שונה. לאטימות זו יש יתרון: אם כל נקודת ראות מקובלת, אי אפשר להעריך דברים, שכן הערכה היא הענקת משקל יתר לדבר אחד לעומת דבר אחר, ואי אפשר ליצור תרבות אחידה. לכן, בכל תרבות, רוב האנשים מתקשים להבין תרבות שונה.

מודעות לשוני שבין נקודות המבט עשויה לסייע בהפחתת קונפליקטים בין אנשים ובין חברות השונות בתרבות הנובעים מחוסר הבנה (ולאו דווקא מחוסר רצון טוב). ההכרה בשוני בנקודות הראות מאפשרת פיתוח דיאלוג אמיתי בין אנשים, כשכל אחד מנסה לצאת מנקודת הראות שלו ולהיפתח לנקודות ראות אחרות בידיעה שאין אמת מוחלטת.

בפעילות זו, נמחיש באמצעות תרגיל כי שתי צורות הסתכלות שונות ואף סותרות על אותו מוצג יכולות שתיהן להיות נכונות. הדיון שיתקיים לאחר התרגיל ירחיב את ההבנה בדבר מקורות השוני ובדבר השפעותיו על מפגש בין אנשים בכלל ובין אנשים מתרבויות שונות בפרט.

מטרות

- להמחיש את העובדה שאנשים רואים דברים בצורה שונה.
- להכיר בכך שנקודות המבט השונות הן לגיטימיות ושאינן נקודת מבט נכונה אחת.
- לבדוק את היחס שלנו לאנשים הקולטים את המציאות אחרת מאיתנו.
- להגדיר את התנאים הנדרשים למפגש בין אנשים הבאים מתרבות שונה.

עזרים

סרטון: "[תעתועי ראייה](#)" או [תמונות של תעתועי ראייה](#)

מהלך הפעילות

שלב א' – במליאה

- נקרין את הסרטון (אפשר ורצוי לעצור מדי פעם בפעם כדי לבחון תמונה מסוימת) או נציג תמונות (חשוב לבקש מהמשתתפים לא להגיד מייד מה הם רואים, אלא לרשום לעצמם בשקט ורק מאוחר יותר להביע זאת באוזני כול).
- בבקש מכל משתתף לתאר בכתב מה הוא רואה בתמונה.
- המשתתפים יתבקשו לתאר את שראו ואת שכתבו. לאחר שנשמע כמה תשובות שונות, אפשר לעצור ולעמוד על מורכבות הציור ועל אפשרויות הפירוש השונות את הנראה בו.

שאלות לדיון

- כיצד הרגשתם כאשר שמעתם תיאור הדומה לתיאורכם?
- כיצד הרגשתם כאשר שמעתם תיאור השונה מתיאורכם?
- מה הייתה תגובתכם הראשונה לפירוש השונה?
- כיצד אתם מרגישים עכשיו (לאחר ההבהרה)?
- האם אתם מכירים מצבים אחרים שבהן תשובות שונות ואף סותרות יכולות להיות נכונות? הדגימו.
- לדעתכם, מהן הסיבות לכך שאנשים רואים אותה מציאות בצורה שונה? פרטו.
- מדוע קשה לנו לקבל את מי שרואה שונה מאיתנו?
- כיצד יכולה ראייה שונה של המציאות להשפיע על מפגש בין אנשים מתרבויות שונות? הדגימו.
- כאשר אנשים מתרבויות שונות נפגשים זה עם זה – על מה חשוב להקפיד? מדוע? (הקשבה, לא להיות שיפוטיים, סובלנות, קבלה, שיתוף וכד')